

ครูที่ปรึกษากับการให้คำปรึกษา

โดยครูปรินดา จันทร์คัต
หัวหน้างานครูที่ปรึกษา

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นรากฐานและเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การที่ประเทศไทยจะเจริญรุ่งเรืองและบรรลุเป้าหมายได้ ประชาชนของประเทศนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการพัฒนาให้ถูกทิศทาง มีความรู้ความสามารถ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล ทันเหตุการณ์ แต่เนื่องจากปัจจุบัน โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้เด็กและเยาวชนในวัยเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ เช่น หนีเรียน ดิฉยเสพติด เที่ยวกลางคืน เล่นการพนัน เป็นโศกณิเด็ก มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น สถาบันการศึกษาจึงมีพันธกิจอันสำคัญยิ่งในวันที่จะช่วยพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพ

บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการพัฒนาทรัพยากรบุคคลก็คือ ครู — อาจารย์ ซึ่งนอกจากจะมีภารกิจหลักในการสอนแล้ว บทบาทสำคัญอีกบทบาทหนึ่งคือ บทบาทของครูที่ปรึกษา เพราะครูที่ปรึกษาจะทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงในการฝึกความเป็นผู้ใหญ่ให้แก่แก่นักเรียนนักศึกษา และให้คำปรึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านส่วนตัว และสังคม เป็นต้น

ครูที่ปรึกษา คือใคร? และมีบทบาทหน้าที่อย่างไร?

ครูที่ปรึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมาย และแต่งตั้งจากผู้บริหารให้ทำหน้าที่เป็นผู้ดูแลนักเรียนนักศึกษาในด้านการเรียน ด้านส่วนตัว ด้านสังคม ตลอดจนให้ความช่วยเหลือเมื่อนักเรียนนักศึกษาพบปัญหาและอุปสรรคที่อาจจะเป็นสาเหตุทำให้ไม่ประสบความสำเร็จด้านการเรียน การศึกษา ด้านการปรับตัวในการดำรงชีวิตในสถาบันการศึกษา และด้านอื่น ๆ

ครูที่ปรึกษามีบทบาทหน้าที่มากมายซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปรึกษา แนะนำการทำและตรวจสอบหลักฐานสัญญาการเป็นนักเรียน - นักศึกษา
2. ปฐมนิเทศนักเรียน — นักศึกษา ในความรับผิดชอบในด้านการเรียน ความประพฤติระเบียบวินัย และข้อบังคับต่าง ๆ ของสถานศึกษา
3. ให้ความเห็นชอบแก่นักเรียน — นักศึกษาในการลงทะเบียนรายวิชา
4. ให้คำปรึกษาและให้ความเห็นชอบในการขอผ่อนผันชำระเงินลงทะเบียนรายวิชาของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบ
5. จัดทำเก็บรวบรวมประวัติ ข้อมูลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน — นักศึกษาในความรับผิดชอบ
6. ติดตาม ช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเข้าร่วมกิจกรรมชมรมตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ

7. ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การคำนวณหาค่าระดับคะแนนเฉลี่ยของนักเรียน - นักศึกษา

8. แนะนำ และหาทางป้องกันและติดตามนักเรียน - นักศึกษาที่ขาดเรียน

9. ติดต่อประสานงานกับผู้ปกครองพร้อมทั้งรายงานผลการเรียนและพฤติกรรมของนักเรียน - นักศึกษา

10. ให้คำปรึกษา ตักเตือน ดูแล แก้ไขและปรับปรุงความประพฤติของนักเรียน - นักศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ

11. ประสานงานกับแผนกวิชาหรืองานอื่นที่เกี่ยวข้อง

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย

จะเห็นได้ว่าบทบาทหน้าที่ของครูที่ปรึกษานั้น เปรียบเสมือนพ่อแม่คนที่ 2 ซึ่งต้องให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นที่ปรึกษาและเป็นผู้ให้กำลังใจแก่นักเรียน - นักศึกษาเพื่อให้เป็นคนดี เป็นคนเก่ง และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นครูที่ปรึกษาจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งจะต้องมีความรู้ในเรื่องของการให้คำปรึกษา

การให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือโดยใช้สัมพันธภาพระหว่างนักวิชาชีพ ซึ่งเป็นผู้ให้คำปรึกษากับผู้รับคำปรึกษาซึ่งเป็นผู้ต้องการความช่วยเหลือ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการเข้าใจ ยอมรับปัญหาของตน ตลอดจนสามารถแก้ไขปัญหา พัฒนาศักยภาพของตนมีทักษะและความสามารถในการตัดสินใจ และดำเนินชีวิตได้ด้วยการพึ่งพาตนเองในทางที่ถูกต้องเหมาะสม

จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา คือ เพื่อช่วยให้ผู้เข้ารับคำปรึกษาได้เข้าใจตนเองรู้จักตนเอง และสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ บุคลิกภาพ และมีเจตคติที่ดีต่อการปรึกษา และมีจรรยาวิชาชีพในการให้คำปรึกษา

ขอบข่ายของการให้คำปรึกษา ครูที่ปรึกษาสามารถจะให้คำปรึกษานักเรียน - นักศึกษาในทุก ๆ ด้าน แต่เพื่อให้เข้าใจยิ่งขึ้นสามารถสรุปให้ชัดเจนได้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาด้านวิชาการ หมายถึง ก ะบวนการให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือด้านวิชาการ การชี้แจงหลักสูตร การลงทะเบียน การวางแผนการเรียน การวัดผล การเพิ่มเติมรายวิชา การฟื้นฟูสภาพ การโอนย้ายแผนกวิชา การติดตามผลการเรียน การแนะนำการเรียน การศึกษาต่อ

2. การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึงกระบวนการให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาด้านสุขภาพ การเงิน ความประพฤติ การปรับตัว ปัญหาส่วนตัว ปัญหาสังคม

3. การให้คำปรึกษาด้านอาชีพ หมายถึง กระบวนการให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบริการข่าวสารด้านอาชีพ ให้นักเรียน - นักศึกษา เข้าใจและรู้จักตนเองเกี่ยวกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถ ทักษะ จุด และความต้องการของตนเอง ทักษะในการสมัครงาน และความพึงพอใจในอาชีพ

ประเภทของการให้คำปรึกษา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลกับการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลเน้นความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับผู้ขอรับคำปรึกษา ส่วนการให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม มุ่งเน้นให้บุคคลในกลุ่มได้ร่วมมือช่วยเหลือกันและกัน

อย่างไรก็ตามเพื่อให้กระบวนการช่วยเหลือนักเรียน - นักศึกษา โดยการให้คำปรึกษา บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่คาดหวัง ครูที่ปรึกษาควรจะทราบเทคนิคและวิธีการในการให้คำปรึกษา ซึ่งประกอบไปด้วยเทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

1. การเริ่มต้น เป็นการเริ่มต้นของการให้คำปรึกษา ด้วยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีให้ผู้รับคำปรึกษารู้สึกอบอุ่น กล้าที่จะพูดและระบายความในใจ
2. การตั้งคำถาม ใช้ในกรณีที่ต้องการทราบปัญหา ข้อมูล หรือเรื่องราวของผู้มาปรึกษา
3. การสอบถาม เป็นการสอบถามเพื่อให้ได้ข้อมูลยิ่งขึ้น เพื่อเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูล
4. การเสนอแนะ ใช้ในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษาไม่สามารถคิดหาวิธีในการแก้ปัญหาได้ ผู้ให้คำปรึกษาจะเสนอแนะวิธีการเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้พิจารณาด้วยตนเอง
5. การแปลความหมาย เป็นการอธิบายความหมายที่เป็นคำพูดของผู้รับคำปรึกษาที่สับสน หรือไม่ชัดเจน เพื่อขยายสาเหตุ ความเข้าใจ ของปัญหา
6. การเรียบและการฟัง การฟังเป็นองค์ประกอบหลักในการให้คำปรึกษา และเทคนิคที่สำคัญอย่างยิ่ง ส่วนการเรียบใช้ในบางสถานการณ์เพื่อกระตุ้นให้ผู้รับคำปรึกษาไตร่ตรอง ทบทวน ความคิด ความรู้สึกของตนเอง
7. การแสดงความเห็นชอบ เป็นเทคนิคที่ใช้ในการยืนยัน หรือสนับสนุนต่อความคิด ความรู้สึก ที่เหมาะสมของผู้รับคำปรึกษา
8. การสะท้อนความรู้สึก เป็นการสะท้อนความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษา ซึ่งจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารับรู้และเข้าใจ ความรู้สึกหรืออารมณ์ในขณะนั้น
9. การเผชิญหน้า เป็นวิธีการที่ผู้ให้คำปรึกษานำประโยคหรือคำพูดของผู้รับคำปรึกษามาพูดอีกครั้ง ซึ่งเป็นประโยคที่มีความขัดแย้ง และเชื่อมประโยคด้วยคำว่า “และ”

10. การทบทวน เป็นการทวนประโยชน์ของผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษา ทบทวนความคิดหรือคำพูด ทั้งนี้ควรเป็นประเด็นที่เด่น ๆ

11. การสรุป เป็นเทคนิคในการสรุปเรื่องราวต่าง ๆ ในระหว่างการให้คำปรึกษา อาจใช้ในกรณีที่ผู้รับคำปรึกษามีปัญหามาก หรือใช้ในตอนยุติการให้คำปรึกษา

จะเห็นได้ว่าเทคนิคในการให้คำปรึกษานั้นมีมากมาย ผู้ให้คำปรึกษาควรจะต้องทำ ความเข้าใจและฝึกฝนเทคนิคต่าง ๆ นี้ ให้มีทักษะและต้องรู้จักเลือกใช้เทคนิคที่เหมาะสมกับการ สถานการณ์และตัวผู้ขอเข้ารับคำปรึกษา อีกทั้งผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความจริงใจ จริงจังในการที่ จะให้คำปรึกษาตลอดจนมีความมุ่งมั่นในการที่จะให้ความช่วยเหลือผู้ขอรับคำปรึกษา ให้สามารถ ดำรงชีวิตอยู่ในสถาบันการศึกษาได้อย่างมีความสุขตลอดไป

หนังสืออ้างอิง

- กรมอาชีวศึกษา. (2529). **ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา พ.ศ. 2529.**
กรุงเทพฯ : กรมอาชีวศึกษา. (อัดสำเนา)
- ปรีศนา จันทศักดิ์. (2547). **คู่มือการให้คำปรึกษาสำหรับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.**
สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2543). **ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษา.** พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร : พัฒนาการศึกษา.
- พัชรี สว่างทรัพย์. (2538). **อาจารย์ที่ปรึกษา.** เอกสารประกอบการบรรยาย. กรุงเทพฯ :
หน่วยการศึกษานิเทศ. กรมอาชีวศึกษา. (อัดสำเนา).
- วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี. (2546). **ระเบียบและแผนการศึกษา ปีการศึกษา 2546.** ราชบุรี :
งานทะเบียน ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคราชบุรี.